

På min vulkan

Digte af
EMILY DICKINSON

Udvalgt og oversat af
Bente Clod

TIDERNE SKIFTER

(2005)

J45/Fr62

Der er noget mere tyst end søvn
her-i det inderste rum!
Den bærer en blomst på brystet
og vil ikke sige sit navn.

Nogle rører den, nogle kysser –
nogle stryger dens slappe hånd –
den ejer en enkel alvor
der går over min forstand!

Jeg ville ikke hulke –
hvor groft af én at snøfte!
Det skræmmer jo den tyste fe
tilbage til hendes skov!

Mens jævne nabostemmer
snakker om „tidlig død“ –
bemærker vi – der omskriver alt –
at fuglene – er fløjet!

J1858ø/Fr1859

There's something quieter than sleep
Within this inner room!
It wears a sprig upon its breast –
And will not tell its name.

Some touch it, and some kiss it –
Some chafe its idle hand –
It has a simple gravity
I do not understand!

I would not weep if I were they –
How rude in one to sob!
Might scare the quiet fairy
Back to her native wood!

While simple-hearted neighbors
Chat of the "Early dead" –
We – prone to periphrasis,
Remark that Birds have fled!

J49/Fr39

Jeg har aldrig mistet så meget
på nær to gange før – og i jord.
To gange før gik jeg tiggergang
til døren foran Gud!

To gange – nedsteg engle
og godtgjorde mig mit tab –
tyveknægt! Bankmand – Fader!
Endnu engang blanket af!

J1858ø/Fr1858

J185/Fr202

„Tro“ er en fin opfindelse
så længe d'Herr kan se –
men *mikroskoper* er nyttige
når det kniber med det.

J1860ø/Fr1861

“Faith” is a fine invention
When Gentlemen can see –
But *Microscopes* are prudent
In an Emergency.

I never lost as much but twice
And that was in the sod.
Twice have I stood a beggar
Before the door of God!

Angels – twice descending
Reimbursed my store –
Burglar! Banker – Father!
I am poor once more!

J187/Fr238

Hvor mange gange denne lave fod humped' –
ved kun den sammensvejsede mund –
prøv – kan du rokke den grumme nagle –
prøv – kan du løfte de hasper af stål!

Glat pandens kulde – hed så ofte –
løft – om du vil – det slatne hår –
føl på de stenhårde fingerspidser
aldrig mere – et fingerbøl – dér –

bums slår en flue – sløvt mod ruden –
bravt – skinner solen på glassets fregner –
frygtløst – gynger spindelvæv fra loftet –
harmløse husmoder – nu dækket af græs!

J1860?/Fr1861

How many times these low feet staggered –
Only the soldered mouth can tell –
Try – can you stir the awful rivet –
Try – can you lift the hasps of steel!

Stroke the cool forehead – hot so often –
Lift – if you care – the listless hair –
Handle the adamantine fingers
Never at thimble – more – shall wear –

Buzz the dull flies – on the chamber window –
Brave – shines the sun through the freckled pane –
Fearless – the cobweb swings from the ceiling –
Indolent Housewife – in Daisies – Iain!

J228 /Fr321

Luer i guld og slukkes i:purpur
lig leoparders løb mod det blå
steder hun ansigtets furer til hvile
ved horisonten, gammel og grå
bøjer sig helt ned til odderens vindue
strøjfer vor staldvæg og toner vort tag
kysser ad engen med kysekanten –
og himlens jonglør er væk for i dag.

Blazing in Gold and quenching in Purple
Leaping like Leopards to the Sky
Then at the feet of the old Horizon
Laying her spotted Face to die
Stooping as low as the Otter's Window
Touching the Roof and tinting the Barn
Kissing her Bonnet to the Meadow
And the Juggler of Day is gone

J1861?/Fr1862

At publicere – er at holde auktion
 over menneskets tanke –
 skal da armød – retfærdiggøre
 noget så gement

muligvis – men vi – vil hellere
 fra vort loftrum gå
 hvide – for den hvide skaber –
 end satse – vores sne –

tanken tilhører den der gav den
 dernæst – den der bærer
 legemliggørelsen af tanken –
 men at sælge kongelig ånd –

i en pakke – tilkommer kun
 en købmand af himmelsk nåde –
 men nedgør ikke menneskeånd
 til prisens middelmåde –

Publication – is the Auction
 Of the Mind of Man –
 Poverty – be justifying
 For so foul a thing

Possibly – but We – would rather
 From Our Garret go
 White – Unto the White Creator –
 Than invest – Our Snow –

Thought belong to Him who gave it –
 Then – to Him Who bear
 Its Corporeal illustration – Sell
 The Royal Air –

In the Parcel – Be the Merchant
 Of the Heavenly Grave –
 But reduce no Human Spirit
 To Disgrace of Price –

Mit liv havde stået – et ladit gevær –
 i krogen – til en dag
 hvor ejeren kom – genkendte mig –
 og bar mig med sig bort –

nu jager vi i fyrstelig skov –
 nu jager vi den hind –
 hver gang jeg taler for ham
 besvarer bjerget straks –

og som jeg ler – et hjertens lys
 udover dalen gløder –
 det er som et vesuviisk blik
 udgød sin glæde her –

om natten – vil jeg hellere stå –
 vagt ved min herres pande –
 end dele – pudens bløde dun –
 når dagens dont er ovre –

hans fjenders dødelige fjende er jeg –
 dén rører sig ej igen –
 som rammes af mit gule blik –
 af tomlens faste tryk –

skønt jeg kan leve – længere end han
 må han dog leve – længst –
 jeg evner kun at slå ihjel,
 jeg evner ikke – at dø –

My Life had stood – a Loaded Gun –
 In Corners – till a Day
 The Owner passed – identified –
 And carried Me away –

And now We roam in Sovereign Woods –
 And now We hunt the Doe –
 And every time I speak for Him –
 The Mountains straight reply –

And do I smile, such cordial light
 Upon the Valley glow –
 It is as a Vesuvian face
 Had let it's pleasure through –

And when at Night – Our good Day done –
 I guard My Master's Head –
 'Tis better than the Eider-Duck's
 Deep Pillow – to have shared –

To foe of His – I'm deadly foe –
 None stir the second time –
 On whom I lay a Yellow Eye –
 Or an emphatic Thumb –

Though I than He – may longer live
 He longer must – than I –
 For I have but the power to kill,
 Without – the power to die –

J747/Fr785

Det faldt så dybt – i min agtelse –
jeg hørte det ramme jorden –
og gå i stykker mod stenen
på bunden af mit sind –

anklager *mindre* skæbnens slag
end mig fordi jeg troede
at jeg ku' omgås pleibestik
på hylden hvor sølvet boede

J1863e/Fr1863

It dropped so low – in my Regard –
I heard it hit the Ground –
And go to pieces on the Stones
At bottom of my Mind –

Yet blamed the Fate that flung it – less
Than I denounced Myself,
For entertaining Plated Wares
Upon my Silver Shelf –

J1078/Fr1108

Travlheden i et hus
om morgenen efter død
er tungest af alle de hverv
vi udfører her på jord –

den fejen hjerttet op
og læggen ømhed væk
vi ikke ønsker at bruge igen
før evighedens stræk.

J1866e/Fr1865

J1763/Fr1788

Berømmelse er en bi.
Den synger –
den strikker –
åh, og så har den vinger.

Fame is a bee.
It has a song –
It has a sting –
Ah, too, it has a wing.

J-ø/Fr-ø

J1129/Fr1263

Sig hele sandheden men lidt på sned
omveje bringer medvind
for voldsom for vor spæde fryd
er sandheds prægtige chock

som når et lyn forklares
med lempe, for et barn
må sandhed gradvist blændes op
eller hver mand bliver blind!

J1868e/Fr1872

Tell all the Truth but tell it slant –
Success in Circuit lies
Too bright for our infirm Delight
The Truth's superb surprise
As Lightning to the Children eased
With explanation kind
The Truth must dazzle gradually
Or every man be blind –

J1400/Fr1433

Hvilke mysterier fylder en brønd!
Vandet lever så fjernt –
en nabo fra en anden verden
bor i en krukke af sten

hvis bundgrænse ingen endnu har set,
kun hans låg af glas –
det er som at kigge når man vil
ned i en afgrunds fjæs!

Græsstrået virker ikke skræmt,
det undrer mig ofte at han
kan være så kæk og stå så tæt
på det jeg finder farligt.

De må være beslægtede arter
et siv gror tæt ved havet –
der dog er bundløst – uden tegn
på nogen frygtsomhed

men naturen er stadig en fremmed;
selv de der citerer hende mest
har aldrig set hendes hjemsøgte hus,
forenklet hendes gespenst.

De stakler der ikke kender hende
kan trøstes af de der gør:
Jo nærmere hende de står
des mindre om hende de ved.

What mystery pervades a well!
That water lives so far –
A neighbor from another world
Residing in a jar

Whose limit none have ever seen,
But just his lid of glass –
Like looking every time you please
In an abyss's face!

The grass does not appear afraid,
I often wonder he
Can stand so close and look so bold
At what is awe to me.

Related somehow they may be,
The sedge stands next the sea –
Where he is floorless
And does no timidity betray

But nature is a stranger yet;
The ones that cite her most
Have never passed her haunted house,
Nor simplified her ghost.

To pity those that know her not
Is helped by the regret
That those who know her, know her less
The nearer her they get.

To make a prairie it takes a clover and one bee,
One clover, and a bee,
And revery.
The revery alone will do,
If bees are few. ~

J1755/Fr1779

For at lave en prærie kræves der en kløver og en bi
én kløver og én bi
og drømmeri.
Og kniber det med bier
er det nok med drømmerier.

J-2/Fr-2

At skabe en prærie koster kun en kløver og én bi,
én kløver og en bi -
samt drømmeri.
Drømmeri alene kan gå
hvis bier er få.

Arvid Kjøen Omsættelse

Absolut Dickinson

Emily Dickinsons 25 bedste digte udvalgt og oversat af Niels Kjær

Forord

Emily Dickinson er et af de helt store navne i amerikansk lyrik. Hun hører hjemme i den lille eksklusive kreds af uddødelige digtere. Emily Dickinson blev født i 1830 i Amherst, Massachusetts, farfar, far og bror var alle tre sagførere og indehavere af en snævre og beskyttede miljø levede Emily Dickinson altså i det. Hun giftede sig ikke, men gjorde i eksklusiv forstand sit gik, isolerede hun sig i stadig højere grad, modtog nødtigt gæster. Til gengæld levede hun et rigt og intenst liv i sine digte og livet.

Kun en halv snes af Emily Dickinsons næsten 1800 digte b Hun samlede sine digte i små hjemmelavede hefter, og først at blive udgivet. Den helt store berømmelse hører de seneste Motivalget i Emily Dickinsons digte er naturen, kærligt døden. Digtene udspringer af den i det ydre så lille verden mod det universelle. Netop dette spændingsforhold udgør nyskabende, hvilket i begyndelsen medførte, at hendes udkom en pålidelig udgave af de samlede digte. De nyskabte tankestreger, de imperfekte rim og de brudte ryttemønstre.

Emily Dickinsons samlede værker tæller i alt 1789 digte udvalgt. Der til kommer et utal af bøger om Emily Dickinson liv. Seneste skud på stammen er den britiske spillefilm om 2016.

Mine egne Emily Dickinson-udgivelser er digt- og "Hesperidernes sommer" (1985) samt digtvalget "Emi bøgerne "Søren Kierkegaard og Emily Dickinson" (1989) og en række artikler i danske og amerikanske tidskrifter.

Emily Dickinsons 25 bedste digte er udvalgt og oversat af mig. Udvalget er foretaget på grundlag af lister på internettet over Dickinsons mest populære digte samt litteraturkritikkernes favoritter. Digtene er skrevet i løbet af cirka 10 år - fra 1859 til 1868 - og står i kronologisk rækkefølge.

Niels Kjær

Nej, bedre - den forbigik os -
 jeg frøs for duggens skyld -
 Min kjole var flyvende sommer -
 mit sjal var kun af tyl -

Vi standsede ved et hus, der lå
 som en grav i den nøgne jord -
 Taget var næsten usynligt -
 og rygningen var af jord -

Og siden er sekler forsvundet
 men sporløst - nu hvor jeg véd
 at kørehestenes hoveder
 er vendt imod evighed -

Because I could not stop for Death -

20

Mit liv stod - som et ladt gevær -
 i krogen - til en dag
 dets ejer kom forbi - og så -
 og tog mig med derfra -

Nu strejfer vi i vildsom skov -
 og jager hind og då -
 og hver gang jeg har talt for ham -
 gi'r bjerge svar derpå -

Og smiler jeg, et sådant lys

opflammer dalens drag -
 som hvis vulkanens ansigtsglød
 angav dens velbehag -

Og at stå vagt - når dag bli'r nat -
 ved sengens hovedgærde -
 er bedre end at hvile ud
 på puden - hos min herre -

Hans fjende er min fjende - og
 fortabt er den mod hvem
 mit gule øje retter sig -
 min tommels faste klem -

Han lever længst af os - skønt jeg
 kan overleve alle -
 For jeg formår at slå ihjel,
 men ikke selv - at falde -

My Life had stood - a Loaded Gun -

21

Aldrig så jeg en hede -
 aldrig så jeg et hav -
 dog véd jeg alt om lyngens art
 og kender bølgens slag.

Aldrig var jeg i himlen -
 talte ikke med Gud -